

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti
Ethicorum**

Melanchthon, Philipp

Witebergæ, 1583

VD16 ZV 20638

Quæ potentiæ regi possunt?

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

sed ratione frenentur, ^{Homi i. Iliad.} ut Achillem iratum re- ^{i. Iliad.}
trahit Pallas, ne stringat gladium.

Et in doctrina Ecclesie discrimen inter affe-
ctus & facta contra conscientiam traditur, in
quibus voluntas non coercet affectus, sed sciens
& volens eis indulget. Cuius discriminis cogno-
itio valde necessaria est, quia horum graduum in-
finita distantia est accendi amore vel ira, & ob-
sequi contra conscientiam, sicut mandatum est
in prima concione: Sub te sit appetitus tuus, &
tu domineris ei. Geni 4.

Quæ potentie regi possunt?

In omni vita ad multarum rerum dijudica-
tionem, & ad morum gubernationem, necesse est
tenere doctrinam, quantulacumq; est, quæ de ani-
ma & de gradibus potentiarum traditur: Et in
ter ceteras partes considerari necesse est, quæ po-
tentie agant naturaliter, quæ agant liberè, &
quæ sint rectrices & quæ regi possint.

Primum igitur sciendum est, voluntatem in
suprema potentia rationali sic conditam esse, ut
habeat libertatē, id est, facultatem eligendi rem
legitam, aut non eligendi, aut suspendendi actio-
nem. Sed hæc facultas in natura integra hominis
maior & minus impedita fuit. Nunc multo im-
peditior est, & variè impedita, sed tamen aliqua-
modo transit, ut in disputationibus de libertate va-

*Et potentie reg
u q regals.*

F lunt at is

luntatis humanae dicendum est. Reliqua est etiam in voluntate facultas mandandi locomotiva, de externorum membrorum motu, ut mandare potest, ne manus rapiant rem alienam, et ne admoueant poculum ori.

potentia q. regaly.

Modo.

Deinde duae potentiae sunt, quae regi possunt appetitua in corde, et locomotiva. Reguntur autem in dissimilibus modis, ac mirabiliter Deus duas species gubernationis ipsa natura homini impressas, nobis proposuit, ut hac ipsa imagine commonefacti cogitemus discrimina disciplinae, et iusticiae cordis. Locomotiva obtemperat, ut serua, seu ut brutum, etiamsi non ostenditur causa bona vel mala. Ut cum voluntas iubet auertere oculos, locomotiva obtemperat, siue causa ostendatur, siue non ostendatur. Sed cor non obtemperat sine persuasione, id est, sine ostensione boni alicuius, et obtemperat non ut seruus, seu ut brutum, sed persuasione motum, ut sapienter et liberi ciues. Ut in Varrone latitante cor non deponit metum, donec audit sibi parci ab Antonio. Haec obedientia praestantior est quam altera seruilis, et est imago verae iusticiae, et non hypocrítica.

usus.

Consideranda autem sunt haec discrimina, ut sciamus quae potentiae, quomodo regendae sint, et ut nos ipsos ad curam regendarum potentiarum exis-

PHILOS. MORAL.

excitemus, ut Paulus inquit: ^{Rom. 7.} Facite membra
vestra arma iusticie. Vegetativa et sensus agunt
naturaliter, nec per sese obediunt voluntati, sed
reguntur per locomotivam. Homo furax, etiamsi
aviditatem cordis non potest extinguere, tamen
et potest, et debet per locomotivam coercere
manus. Hanc libertatem Deus, vult reliquam
esse in homine, primum ut intelligatur discrimen
inter agens liberam et non liberam, et ut scias
Deum esse agens liberum, deinde ut disci
plina servetur, et ipsa facultas locomotiva, seu
nervorum, manifestum testimonium est, hunc
gratum libertatis in voluntate humana reli
quam esse. Hac de gubernatione potentiarum
plana et perspicua sunt, et lucem afferunt paro
dioni Aristotelis, quam recitat in fine primi li
bri Ethicorum.

Exponit tres
casus et quod
libertas in g
membra dicit
in reliquam.

4. Ethic. cap.

DE DEFINITIONE
VIRTUTIS.

Reversio ad
capitulum ex
Sabinum v
Ar

GLORIOSUM nomen est virtutis apud
Philosophos, ubi significat ardentem et incitatos
impetus ad recte faciendum, qui tamen sapientia
reguntur. Et quia hac prestantia rarissima est,
ideo in sermone Prophetico et Apostolico non
sepe usurpatur nomen virtutis, sed usitatus est
dicere, bona opera, et hac appellatio magis
perspicua est, quia significat actiones volun